

# KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, csütörtök, október 13

A „KELET” előfizetési díja:

|                                           |              |
|-------------------------------------------|--------------|
| Videkre postán vagy helyben házhoz hordva | 16 frt.      |
| Égész évre                                | 8 „          |
| Fél évre                                  | 4 „          |
| Negyedévre                                | 1 frt 50 kr. |
| Egy óra helyben                           | 1 frt 50 kr. |

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főter 12-ik szám.

Kérlek, nem adnod vissza.

Hirdetési díjak.

Egy négyzetes centiméternyi tér ára 2 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stabenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 38. Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés köz. irodája. Goldberger A. hirdetések fevél irodája Budapeston Szervitator 8. sz.

Nyitási csekk

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam.

## Előfizetési felhívás

„KELET” tizenegyedik évfolyamának utolsó, október–decemberi évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

|                 |            |
|-----------------|------------|
| Égész évre      | 16 frt.    |
| Fél évre        | 8 „        |
| Negyedévre      | 4 „        |
| Egy óra helyben | 1 „ 50 kr. |

A „Kelet” szerkesztősége.

## A KÉTFEJŰ SAS.

(T.) Hogy a magyar szélsőbali közönség az ő vezéreivel nincs tisztában, arra mérget lehet venni, mert ha tisztában volna, a kétfejű sasra nem enné a méreg, mikor az a kétfejű sas a magyar szélsőbálnak valóságos symboluma, annál jellemzőbb jelképet, a maguk számára nem találhatnának ki: mert hát kétfejű sasok ők, valóságos kétfejű sasok!

Olvasni kell csak az „Egyetértés”, meg a „Függetlenség”-et. Ennek a két lapnak vezérezik a leggyakoribb esetben homlokegyenest ellenkezik egymással. — Az „Egyetértés” — már egészen a habarék kosztümjében jár, csak épen, hogy a kabát gombra ez a dombor nyomas van pécézve: „függetlenségi párt”, máskülönben nem lehetne őket megkülönböztetni egymástól. Mint ellenzék, valóságos habarék, mint párt? — valóságos szabadelvű. Mikor külföldi, avagy semleges dolgokról ír, mikor t. i. fogait nem kell Tiszára vicsorgatnia, hát az „Ellenőr” vagy a „Hon”, szóról-szóra átvethetné minden cikkét. Épen úgy gondolkozik, mint mi, épen úgy ítél, s a szélsőségeknek épen oly ellensége, mint mi. Hogy kormányra jusson, semmi egyéb nincsen szélsősége, mint a kabát gombok változtatására és a „szabadelvű párt” megkésztetésére. Addig pedig, míg a sor a gomb változására kerül, el lesz rá készítve a közönség is. Ezért állítjuk mi: hogy nem a szélsőbali hívei szaporodnak, hanem a szélsőbali igyekszik a közönség többségével azonosítania magát, a miképpen a többség és kormányra való jutást leginkább elérhetőnek véli. Es ez a politika, politikának igen bölcs, de elvnek nem elv többé.

Hanem ez a szélsőbálnak csak egyik feje, a sárgába halványuló fekete, míg a másik feketébb kezd lenni a feketénél. Kedélye fokról-fokra sötétül s a legszélsőbb szélsőségek árnya napról-napra jobban kísért benne. O nem personal uniót akar! Hiszen ez ő nála csak hivatógató, csak kendermag a kelepccén. Ő nem el-

## A KELET TÁRCZÁJA.

### A LENGYELEK KIRÁLYA.

— Sacher Masoch rajza —

(Végo.)

— Mit mondjak önnek tovább — folytatta Bohajta, miközben újra keblébe rejté a képet. — Ön bizonyára kitalálta már, hogy ez angyal nőm volt. Tizenhét éves korában ösmertem meg vele nagybátyjának, Lubowinsky hercegnének házában. Szerettem őt, mert oly szép, oly ártatlan volt, s ő viszont szeretett bennem a hőst. Éveim és sebeim dacára nőmmé lett; meghatározó jó egyetértésben élünk, de egyszerre egy fiatal divatbáb került elő, elbűvölte őt szép arcával, behálózta phrízisaival és ő megszökött vele. — Üldöztem őket fél Európán át, s reájuk akadtam Nizzában. Kihívtam a csábított és pisztolylövészt kaptam mellembe, mely még most is nobél légzést okoz. — Ő ma nagyvilágú Párisban, fényes palotában lakik, s asztalánál Napoleon herceg, Mac-Mahon, Thiers és Dumas ekezik, én pedig szegény vén ördög vagyok. Látja, ez a sorsa egy vén katonának, egy hazafinak, egy hősnak! Gondteljes aggork, volna tout.

— De hát családja? —  
— Már mondtam, hogy egész családomat legyilkolták 1846-ban a parasztok. Senkim sincs, mint hazám, melyet szeretek, s melynek szentelen minden örömet. Ért nemde?  
— Tehát ön is hiszi Lengyelország feladását?

Ha vajon hiszem-e?

válást akar Ausztriától! Ez az ő óhajta-sának csak jámborabbik része. O nem köztársaságot akar! A köztársaság ő rá nézve már túlhaladt álláspont: ő a kommunisztáknak, a szocialistáknak, a nihilistáknak bámolja és testvér-öccse.

Csak olvasni kell az „Egyetértés”-t és a „Függetlenség”-et. Mig az előbbi tökéletes észszel kezd gondolkozni, s mindinkább jelét adja az ő megterésének; mig be kezdi látni, hogy gyerekizálás-sal és handabandával nem tehetni szert politikai tekintélyre, kormányra meg épen nem; mig elismeri, hogy a mit a szélsőbali akar, azt nem jól akarja, mert előleges alaprakás nélkül, s forradalomra számítva, tehát erőszak útján akarja, holott az így kivívott dicsőség és boldogság maradandó még nem volt soha: addig a másik napról-napra jobban vadul, s nemcsak hogy a personal uniót oldalba rugta, de a köztársaság is kevés neki.

Mikor az „Egyetértés” Franciaországáról cikkez, tüntetésszerűleg kel ki az ottani tulzók ellen, dicsőíti a Gambetta higgadságát, államférfiui tapintatát, mérsékelt magatartását és a hazafiságot, mely minden tulzásnak ellensége, nehogy veszélybe döntse hazáját; a „Függetlenség” pedig tüntetésszerűleg csépli Gambettát, mint ki köpönyegat akar fordítani, le akarja főzni követőit, mert előtte semmi más, csak a hatalomra jutás a szent. Gambetta helyett dicséri Rochefortot (ezt a félszű szájhóst), meg a kommunardokat, tapsol a párisi botrányoknak s korszort fűz a rendezarók számára. — Épen ily rokonszenvvel írá a nihilistákról, cikkirő homlokán szintén dagadnak az erők, annyira nagy benne a nihilisták iránti rokonszenv, s minden sorából kilátszik, hogy mennyire szeretné a nihilistákat magyarországra áttelteni.

Az olasz király elleni (elfojtott) legújabb merénylet alkalmából az „Egyetértés” is, meg a „Függetlenség” is a szocialistákról cikkez. Az „Egyetértés” persze higgadtan és józanul szól a kérdéshez, a mint azt a következményekkel számot vetni tudó ember szokta, ki mondván, hogy a szocialista mozgalom semmi esetre sem ignorálható, s hogy a nagyobb diplomata is foglalkozni kezdene már vele, hogy ez áramlat valamely rendszeres és egészséges lefolyást nyerjen, mert úgy, a mint az most van, államra és társadalomra nézve egyaránt veszedelmes, tehát a társadalmi rend embeinek ellene kell működniük. A „Függetlenség” ellenben rettenetesen dühös,

pipájából, s kicsinylőleg mosolygott le reám, a mi igen könnyű volt neki, minthogy legalább is két fejjel volt magasabb, mint én. Nem szokásom ugyan bárkivel is ilyen dolgokról beszélni — folytatta — de ön bizalmat kelt bennem. Ovatosan körülnézett, azután felém hajolt az asztalon át. Csupán látszólag vagyunk télenek — suttogta sokat jelentő huncorgatással — de én mondom önnek, rövid idő múlva meg fog érni valamit. Ön bámolni fog, az egész világ bámolni fog.

— Azt akarja sejtetni, hogy forradalom van kitörőben?

— Igen, barátom és jóltevőm, forradalom, a legnagyobb forradalom, melyet a történelem ismer; ezuttal számíthatunk Franciaországra és — —

— A lengyelek mindenkor ezt hitték.  
— Ha én, Welinsky Macedon mondom ezt önnek, akkor valóban úgy is van. Anglia szállítja fegyvereinket, Ausztria és poroszhoz, melyeket kimélni akarunk, semlegesek maradnak, s így egész erőnk Oroszország ellen fordíthatjuk.

— Mindig a régi ábránd!  
— Nos várjon csak türelmesen, ezuttal egészen más dolgok fognak jönni, mint talán képzelik. S a honfiakat megnyugtathatja az is, hogy, mondhatni, a forrongás szálait oly ember, oly ember tartja kezében, mint én, s ha tábornokra leend szűkség majd csak akad az is. Nem hiába jártam én Pelissier és Mac-Mahon iskolájába; aztán tisztességes tandíjat is fizettem. Az átkozott puskagyűlés Solferinonai, mely légzési nehézséget okoz.

— Azt hittem, hogy a nehéz légzés azon pisztolylövészt ered, mely ön, párbajban találta.

a miért hogy a merényletet a szocialistákra fogják, s oly hévvel védelmezik azokat, hogy az olvasó önkénytelenül e kérdésre jön: „Hát szocialista vagy te, hogy ily nagyon találva érzed magadat?” — Szóval ez a két lap, az „Egyetértés” és „Függetlenség”, — a gombokat kivéve — épen annyira áll egymástól, mint a szélsőbali vad rész magától a kormány-párttól, de mert azért mégis úgy akarják, hogy mint egy pártot bámolja őket a világ, hát mi kedveikért megteszük, ámde engedjük meg nekünk azt a mulatságot, hogy: kétfejű sas képében képzeljük őket magunk elé...

A delegációknak, melyek a külügyminiszter hirtelen elhunytá következtében mindenestre később fognak egybeivadni, mint a hogy eredetileg tervezetett, igen terjedelmes város könyv fog bemutatni.

A múlt évben a delegációk a monarchia határain foganatosítandó különféle erősítési munkálatokra, első részletek gyanánt nagyobb összegeket szavaztak meg. A hadügyi ad minisztráció ennek alapján a munkákat meg is kezdette, s több oly szerződést kötött, melyek ezen munkák végrehajtását aránylag olcsó árak mellett biztosítják. Az első évben, midőn részben csak előmunkálatokat lehetett végezni, csak kisebb összegeket kellett kiadni; most azonban, midőn a munkák már folyamatban vannak s az igen lassu építés a még készülőfélben levő műveket igen hosszú időt tánné ki az időjárás kártekon befolyásának és ezenkívül az erősítések gyorsabb kiépítésénél az ad hoc szervezett nem csekély kiadásokat önköz adminisztratív és ellenőrzési apparátus is sokkal hamarabb felhasználható, a delegációk elé terjedő javaslatok — a mint a „B. O.” értesít — 1882-re „építkezések” címén nagyobb összeget fognak előirányozni, mint a mekkora 1881-re megszavaztatott volt.

## KÜLFÖLD.

Haymerle báró hirtelen halála, és az ezáltal megüritt miniszteri szék betöltése háttérbe szorítanak minden más politikai ügyet Bécsben. A lapok pártállásuk szerint különféle képen emlékeznek meg róla, csak abban egyeznek meg, hogy az elhunyt általában magas műveltségű és általánosan tisztelt egyén volt.

Utódjáról eddigelő tökéletes bizonytalanságban vannak. Sokféle kombinációról beszélnek már is. Több oldalról azon meggyőződést fejezik ki, hogy az új külügyér magyar ember lesz. Emlégetik Szilávyt, Károlyi és Szechen grófokat, Kallay osztálytanácsost, és a szt.-pétervári osztrák-magyar követet, Kálnoky grófot.

Más oldalról kétségtelen, hogy a clericalis

— Az sokkal később történt, de Solferinonál, mint az idegen legio ezredese, ott kaptam egy ütést a puskagygyal, mint halott maradtam a csatatéren, s még jó sokáig köptem azután is vért.

Felkelt, fel s alá járt a szobában, homlokát dörzsölte, oldalvást nézett reám s végre megállt előttem.

— Nem tudom, testvér, ön oly sajátos bizalmat kelt bennem — szól bajuszát rágya — ezért, meg aztán, mert a körülmények oly sajtáságok, egy kéresem volna önöz, melyet ön kétségtelül nagy kitüntetésnek veend, nem mindenkit tisztelnék meg ennyire. N, ujtse ön jobbát. Megtettem.

— Igy, — szól — és most szóljon, nem lenne e hajlandó egy magamfajtaú hőst egy kis összeggel kisegíteni. Ugy 100 forinttal ki lennék segítve, visszafizetném, mielőtt pénzeim befolyának. Jóságagazgatóm, a gazember, nem küld nekem semmit, meglop s cserben hagy...

— Sajnálom...

— Tehát 50 forint, vagy bár 10 et...

— Fájdalom, csakis annyira vagyok elátna pénzzel, hogy fennakadás nélkül érhessek Zaleszikiibe.

— Hm!

Nagy léptekkel mérte a szobát; egy ideig az ablaknál megállt, azután visszatért előbbi helyére.

— Tudom, hogy ön élénken sajnálja, hogy nem szolgálhat nekem!

E perczben belépett a zsidó, ki a postát kezelte, s alázatosan jelentette, hogy a Csernovizból jövő úr lovai készen állanak. Welinsky Macedon készülődött, azután felém közeledett kezét nyújtott.

és feudális pártok nagy erőfeszítést fejtenek ki, hogy pártjuk kobeleből állítsanak egy egyént a külügyek élére.

E pártok igen természetesen, iparkodnak elfoglalni a fontos állást, sőt ezen az áron még a Németországgal szövetséget is elfogadnak gyaníthatólag azon fenntartással, hogy utólagosan lassan-lassan megszabaduljanak tőle. Pártközönyeikben egyelőre tehát a következő jelszót adják ki: tovább fenntartása a bárom császár-szövetségnek. Azonban — jegyzi meg a Neue Fr. Presse — jelentékeny ellensúlyra találunk Magyarországon, a hol szláv politikájuk szokatlan izgalmat szült.

Azonban nem csak a császárvárosban, de a külföldön is nagy részvétet keltett a külügyér hirtelen halála, miről az államfők és diplomata számos részvét-távirata tanuskodik. Nevezetesen Olaszországban keltette a legélénkebb részvétet, hol az elhunyt legsikeresebb eredményekért érte el diplomatai pályáján. Az olasz király kívánságára „Olaszország barátjának” halálát általánosan gyászolják.

Berlinben is élénken érzik ez államférfi kimúltát, ki ezeltől három évvel miut Ausztria-Magyarország harmadik megbatalmazottja vett részt a berlini congressuson, s immár a negyedik, ki azon congressus tagjai közül kimult. Ő előtte haltak el Mehemed Ali, Bülow és Beaconsfield.

Párisban halálát előző napon különös — véletlen — Haymerle báró visszalépéséről szal-longtak hírek. A Times azt írja, hogy Haymerle halála Ausztria-Magyarország keleti politikájában semmi változást sem idéz elő, ezt inkább belügyeinkre várhatjuk.

További kérdés, mely Haymerle halálával fölmerült, hogy vajjon uralkodónk találkozás a orosz cszárral, mely e halál következtéig minden elől szerint bevégeztet tény volt, fog e késedelmet szenvedni. Lehetséges, hogy már e császártalálkozás kedvéért is sietni fognak az elhunyt miniszter utódjának kinevezésével. Azonban minden, a mi eddig e találkozágra vonatkozólag tünik föl abból, valami következtetést vonni.

Mindinkább kitűnik, hogy ama néhány párisi hírlap által közölt hír, miszerint a jelenlegi miniszterium még a kamara összehúlése előtt visszalép, s egy Gambetta-miniszteriumnak adna helyet, csupán csak Jules Ferry által kigondolt hadieset volt, a végből, hogy ez által a szűnődő alatt folytatott politikájának vitáját némileg enyhítse. És valóban az új kabinettel szemben a lelépő kabinetet sokkal enyhébben bírálták volna, s Jules Ferry fedezve lett volna, hogy később a Gambetta-miniszteriumba léphessen. De Gambettának nem tetszett e terv s pártlapjaiban kijelentette, hogy addig nem lép a kormány élére, míg a régi miniszteriumot a kamara szabályszerűen meg nem bukattat.

— Hogy tudja, kivel beszélt...  
Mérőn rám szegé szemeit s tekintete egyszerre igen különös kifejezést nyert.

— Ön mélyen megörzi a titkot: én a lengyel király vagyok.

Könnyedén bólintott s méltóságos léptek kei távozott.

A ktszöbön összehűződött egy tserkewi feldbirtokossal, ki igen jó ismerősöm volt. Ez utána nézett s azután hangosan nevette, belépett a szobába. Üdvözöltük egymást. — Ismered őt? — kérdeztem kíváncsián.

— Bizonyára ismerem őt, — felelte az ujjonnan érkezett, — nagyon felültetett, mi?

— Tehát szédelő?

— Nem, nem.

— Hát bolond?

— Ha bolond, akkor igen jámbor bolond, — viszonzá ismerősöm. — Minden lengyel nagy-szaj, igen kevésbé, másik jobban. Az egyik zsákmanyl ejt egy ágyut, s aztán beszél egész tüzértelpekről, a másik vesz nejének egy bundát 200 frtért s aztán égre földre esküszik, hogy ötszázba került. Emennek, ki teljes életében szerepelt vágyott, s soha sem jött oly helyzetbe, hogy akár csak egy macskának az életét mentse meg, vagy hogy egy éjjeli örrel küzdjön, hazugságai évek folytán rügeszmévé váltak.

— E szerint nem volt az idegen legio ezredese?

— Ép oly kevésbé, mint emigráns, vagy mily kevésbé igaz, hogy birtokai volnának, de ezért ép úgy meg van győződve, hogy hősteteket vitt véghez, mint hogy több sebet is kapott harczaiban, s mint a mily komolyan boszankodik a felett, hogy jószágigazgatója nem küld pénzt utána.

— E szerint nem volt az idegen legio ezredese?

— Ép oly kevésbé, mint emigráns, vagy mily kevésbé igaz, hogy birtokai volnának, de ezért ép úgy meg van győződve, hogy hősteteket vitt véghez, mint hogy több sebet is kapott harczaiban, s mint a mily komolyan boszankodik a felett, hogy jószágigazgatója nem küld pénzt utána.

Alfonso spanyol és Dom Louis portugál királyok találkozás a semmi esetre sem fog formális uniót alkotni a két ország között. De mindamellett egy új aera kezdetét jelenti az iberi félszigeten, minthogy közös vámterületet és a nemzetközi kérdések megállapodását hoz-zák kapcsolatba e találkozással.

Az egyesült államok alelnökének Bayard választott meg. Az unióknak alelnöke tehát demokrata, de a ki e mellett igen nagy mérséklet és biggadsága által mindig kitűnt.

## LAPSZEMLE.

A „Hon” írja: Egészen váratlanul vész-szük a megrendítő hír, hogy az osztrák-magyar monarchia külügyminisztere Haymerle br. Bécsben szívszélhűdésben meghalt. Az ő kezében volt letéve két éven át az osztrák magyar monarchia külpolitikájának intézése, s abba már előbb is, kivált a berlini kongresszuson Andrássy gr. külügyminiszter segédletében oly hatásosan befolyt, hogy mikor Andrássy leküszöbölt, uralkodónk egész bizodalommal ráruházhatta a külügyi tárcza viselését. Haymerle a bizalomnak teljesen megfelelt. Azt mondják, hogy bureaujában az akták közt nagy rendet csinált, ilyen rendező keze volt a monarchia viszonyaiiban is. Elűzte az annexionalis terveket, lecsillapította a keleti illuziókat, konszolidálta a viszonyokhoz képest — a boszniai állapotokat. Mindez, valamint több egyéb, inkább negatív érdem tette lehetővé azt, hogy monarchiánk nemzetközi állása folytonosan erősödött.

Ime, ezért érezzük most azt a csapást, mely monarchiánkat Haymerle halálával érte, ezért kel fel egész rokonszónylunk és elismerésünk emlékeztetése, hogy korszort vigyen raval-talához és azért nem fejtgetjük most az utód — kérdését! — Fontos, nagy kihátás kérdés ez, mert a monarchia és benne hazánk sorsa függ — megoldásától.

A „P. N.” írja: Nagy tettek nem jelzik életét, eszes ember és kitűnő hivatalnok, volt volt fényes carriéréjének titka. Haymerle béke-szerető diplomata volt s a jó viszonyok helyro-állítására és fenntartására sima modora és alkalmazkodó természete folytán a leghivatottabb. Mint külügyminiszter rendkívüli alkalmasnak találtott a szélsőleges és követelő Bismarckkal a barátságot és szövetséget ápolni. Ügyismerete, szorgalma és rendezetete a diplomáciai szolgálat vezetésére kiválólag képesíté. Mig Haymerle volt külügyminiszter, bizony feltehetőtt, hogy sem kalandos vállalatokba bocsátkozni nem fog, sem háboru politikát nem folytat, sőt minden provokációnak kitér, úgy, hogy a békét féltetünk nem kellett. Ezért gyászoljuk halálát. Haymerle liberális hajlamu német volt. Ilyent most bajosan kapunk.

Magyar vagy osztrák legyen-e külgyumi-

— És neje?  
— Soha sem volt nő.  
— De mégis, hisz arczképet is mutatva.  
— Igen, igen, egy szép nő, nyitott hermelin prémes kazabájában!  
— Ugy van.  
— Az egy krakkói színesző, kit ő soha sem látott, s kinek képét szibvásáron vette.  
— Hát micsoda ő tulajdonképen?  
— Megbukott tanuló, ki 1840-ben huszon-négy óráig börtönben élt, mert Lembergben lengyel sapkával sétált. C'est tout!

Daczára szokatlan hazudozásai és nagyzásainak, Welinsky Macedon talán tudtán kívül némely tekintetben mégis igazat mondott. Orosz-Lengyelországban egy évre rá csakugyan kitűtött a torradalom, s jó hosszún időn keresztül változó szerencsével harcoltak.

Az 1863-ik évben Zlótársban voltam, midőn egy csapat lengyel, kik azon voltak, hogy a felkelőknek segítségére jöjjenek, a határon feltartóztatott az osztrákok által. Többnyire bajszatlan ifjú emberek voltak, de élőkön büszkén, mint egy király lépdelt Welinsky Macedon. Azonnal rám üsmert.

— Ime nézze, ha vajjon nem üldöz-e a balsors — szólótt ünnepelesen. A felkelők el vannak látva kellelőleg fegyverekkel és harcossokkal, mindenök van, csak tábornok hiányzik. Tehát megválasztának engemet. Mihelyt azonban az oroszok ezt hírül veszik, azonnal legyő-zőtteknek tekintik magukat s diplomatai lépéseket tesznek Bécsben. És ön tudja, hogy a diplomata örökös szerencsétlensége volt Lengyelországnak. Itt vagyok, mint fogoly! Most már oda van Lengyelország!

nizster, ez is kérdés? S ha osztrák, föderalista-e vagy alkotmánypárti, szláv-e vagy német?

Nekünk követelmünk kell, hogy szemben a graniczai császári találkozással, mely a megüritült külügyminiszeri állás gyors betöltését teszi szükségessé, a magyar kormányelnök Tisza Kálmán teljesítő alkotmányos kötelességét, azaz vegyen befolyást a külügyek intézésére, nehogy sine nobis oly államférfiut kapjunk külügyminiszternek, ki a szlávpolitikát s az orosz szövetséget csinálja Magyarország nélkül és Magyarországot ellenére. Ez azon veszély, melylyel Haymerle halála monarchiánkat fenyegeti.

Öszintén sajnáljuk a férfin elvesztését, ki loyális, alkotmányos és nemzetünknek barátja vala. Sirjába Haymerlét a magyar nemzet nagy-rabecstülése követi.

Az „Egyetértés írja”: Tiszteletrémeltó államférfi s komoly és becsületes diplomata szült meg báró Haymerle Henrik halálával. Halálát minden esetre nagy veszteségnek kell tekintenünk — legalább a mint ma a dolgok állanak — még politikai s diplomáciai tekintetben is. Hogy a jövő mit hoz, azt első pillanatra természetesen nem tudhatjuk.

Annai bizonyos, hogy korunk történetének nagy áramlatait nem a magyar osztrák monarchia államférfiai szokták megindítani vagy megállítani, s az az irány, mely most a három császár bensőbb szövetségére, a szociáliszták nemzetközi megközelítésére, a balkán félsziget viszonyainak újabb felzavarására s az okupációs politikák tovább folytatására tör, Haymerle halálával megállani nem fog s talán-talán sietni sem fog, mi magyarok aggodalom nélkül nem nézhettünk Haymerle utódja elé. Tartanunk kell attól, hogy a monarchia újabb veszélyes kísérletekbe bonyolítáit, hogy fajunk és államunk érdekei mellékesnek fog tekinteni s a nemzetre újabb és újabb áldozatok kényszerítettnek a nélkül hogy ezek gyümölcseit most vagy később mi élvezhetnők.

## Szende miniszter beszéde választóihoz.

(Végo.)

Igaz, hogy a katonaság soraiból is történeket néha törvényt és hazafii érzelmeket sértő egyes cselekmények, de ezek visszaélések, melyek elfordulnak és elfordulhatnak minden testületben; ez azonban nem maga a testület, hanem az egyes egyén többnyire megvetendő, eléggé nem rosszalható cselekedete, melyért méltatlanság sújtani az egész testületet, főképp akkor, midőn az egyesre ily esetekben, — lehet hogy óhaja arányában, de a fennálló katonai törvények szerint — mindig ránehezedik a büntetés sulya.

De nemcsak ez a panasz.

Azt is hangoztatják, hogy a sereg nem magyar; hiányzik belőle a magyar szellem.

A hadsereg azon része, melyet törvényeink értelmében az ország állít ki, magyar; nem lehet idegen érzelmekre nézve sem, hacsak nem akarjuk fajunkat azzal vádolni, hogy a magyar, ha katonaruhát ölt, kivetkőzik nemzetiségéből.

Ha a hadsereg magasabb körében a magyar, ez a mi bűnünk, a mi hibánk, mely nem is fog javulni mindaddig, míg mi a kérdés higgadt és részrehajlatlan megfontolása után fel nem hagyunk azon irányzattal, melyet a kérdésben eddig követünk, követ a sereg alkotására hivatott fiatalság, és a mely frázisba foglalva a

legkényelmesebb és sok a helyzetet meg nem itélő előtt legnépszerűbb módot nyújt a törvény és védőkötetelzettség teljesítése alól kibújhatni.

A magyar fiatalság nem akar katoná lenni; e tekintetben nem követi őseink példáját s úgy látszik fel akarja áldozni azon hirt, melyet a világ a magyar harciasságáról ismer; nem akar katoná lenni, mert mint mondja, a hadsereg nem magyar. Hogy legyen ez magyar, ha magyar ifjuság nem akar soraiba lépni? honnan vegye a sereg a magyar tiszteteket — kik ma alig teszik az egész tisztikar 12 százalékát — ha a fiatalság nagy része előbbre teszi életét ezél nélkül töltöni, semmint hazafii kötelességét teljesítő oly pályára lépni, mely tisztelést és olisméret eredményez.

E visszavonás okával felhozzák a német nyelv követelést, melyetők nem bírnak. Hogy a sereg hivatalos nyelve a német, az kétségtelen és ez alig változtatható meg, hacsak törvényeink és közérdeklünk ellenére a sereg dualismusanak degredálása által nem akarjuk a sereg igen sok szempontból nem eléggé becsülhető egységét veszélyeztetni. És hogy e hivatalos nyelv tudását követelik, az oly természetes, minthogy a magyar nyelv bírását a honvédségnél én követelem. De ezirányban is oly könnyebbségek léptetettek életbe, melyek egy kis jókarral igen elősegítik a magyar fiatal ember helyzetét még az esetben is, ha nem volt alkalma otthon vagy iskolában a német nyelvet tökéletesen elsajátítani.

De szomorító az, hogy félni lehet, miszerint nem az az egyedüli vagy valódi ok, mely fiatalainkat visszatartja az állam védelmére fegyvert ragadni, és hogy ezt csak köpenyülhasználják annak eltakarására, hogy nem akarunk katonák lenni, minek alig lehet más oka, mint az, hogy nem szeretik a fegyelmet; mert ha ez így nem volna, akkor logikailag azt kell következtetni, hogy a honvédségnek adnak előnyt mert ez magyar, ide is csak kényszerítve lépnek be és nagy részük alig várja a percet, melyben a törvény a kilépést megengedi. Szomorító körülmények ezek és fájdalmas azok érintése. De a bajokon segíteni kell, mire nézve elég bátorsággal kell bírunk a kór szeme közé nézni és a baj orvoslására minden alkalmat felhasználni. Iparkodjunk tehát mindazokat, kikről a haza elvárhatja — és ezt a függetlenebb anyagi viszonyok közt kétszeresen — a fegyveres védelmet, felvilágosítani afelől, hogy e téren is hazafii kötelességét teljesítsék, és hogy belépésük által a sereg soraiban foglalják el azon tét, mely a hazát megilleti. Ez megszüntetendő a panaszokat, és akkor a rosszakarát sem fogja

Fogadják meg egyszer köztünk a bizalmukért; istápoljanak Szeged városát mindnyájunk által óhajtott emelésének és fejlesztésének munkájában és érdekeinek megismerésében tanácsaikkal és legyenek meggyőződve, hogy ezek előmozdítását kötelességemül ismerem.

Magamat szívesen ajánlom.

A miniszter e hatóság beszéde 7/5 köré véget. A miniszter ezután különböző tisztelői küldötteket fogadott. A városházát elhagyva, a miniszter meglátogatta a honvédtiszt lakot és laktanya valóban pompás két épületét és nagy meglepődéssel nyilatkozott felőlük. A délután folyamában Szende látogatást tett a választási pártelnöknél. Este 8 órákor banket volt tisztelőtér. A miniszter még az éjjeli vonattal visszatért Budapestre.

erős férfin elkezdi zokogni. De ez nem soká tart.

Miután Gertrud visszanyerte egész önuralmát, s látva atyját ennyire elérzékenyülni, megfogja gyöngöden kezét, s elmerültségéből e szilárd hangon kiejtett szóval riasztja fel:

— Jer atyám.

— Hova? kérdi ez, s meglepetve tekint reá.

— Emiliához.

Amory összeborzadva s fejét szomorun rázva indul vissza, ellenkező irányban, mint merre Gertrud akarja őt vezetni.

— Nem tehetem, szól.

— De ő vár reád. O is sir és óhajta s imádkozik érte, hogy visszatérj hozzá.

— Emília? Nem tudod mit beszélsz gyermekem.

— De jól tudom atyám. Te csalódtál, Emília nem gyűlöl téged. Soha sem is tette. Már régen halottak hitt; de hangod meghallása bár egyetlen egyszerű ütötte meg csak fülét, csaknem esztét vetete el, annyira szeret még most is. Jer, jer és ő jobban el fogja mondani nálam, mily borzasztó tévedés tett mindketőteket vértanukká.

Emília, ki a Szulliván Villi hangját jól hallotta, midőn az ajtó küszöbén Gertrudtól búcsút vett, s kitalálta, mi történt köztük, theázásnál nem is kérdészködött a távollevő lányka után, s való-

## Haymerle báró utolsó órái.

A külügyminiszter utolsó óráiról az „Egyetértés” jelenti: Haymerle báró a rondes időben ment hivatalba, hol Weltersheim gróf osztálytanácsost s a miniszterium néhány hivatalnokát fogadta. A báróné, ki az utóbbi napokban férje beteggyáttól egy pillanatra sem távozott, ennek kívánságára gyermekeivel együtt rövid sétát tett. Haymerle arról biztosította nejét, hogy jobban érzi magát és ápolásra nincs szüksége. A vértelulás 12 órákor jelentkezett. A báró heves szívdobogást és szédülést érzett, mire a hivatalát elhagyva, hálósobájába ment s lefeküdt. Kivánságára azonnal mostoha fiére után küldött. De közben a miniszter mindinkább rosszabbult, s a miatt a külügyminiszterium egyik tanácsosa a közközhízbába hajtatott, dr. Standhardnet-ért, ki Haymerlénak személyes barátja. A komorok a práterbe hajtatott Haymerle báróné után, hogy visszahívja. A báróné két órákor ért vissza, és főrjét heves fájdalma közl talalta.

A miniszter azonban még eszméleténél volt s megmondta, hogy gyermekeit akarja látni. Aztán felemelkedett ágyában s neje felé fordulva feldokolva mondá:

— Számomra nincsen menekvés. Hivjatek papot.

Mintegy negyven percz múlva a Szt. Mihályról czimzett templom egy áldozárja érkezett, ez azonban épen abban a pillanatban lépett a szobába, midőn Haymerle a neje karjaiban, gyermekeitől, a két emített és még két másik orvostól környezve, lelket kiadta. Haymerle örnagy, a miniszter testvére, már nem találta őt életben.

Haymerle halálát legelőször is a királyi kabinet irodájával tudatták, honnan azonnal jelentés küldetett a királynak Eisenzerbe. Ezután a Bécsben székelő összes külföldi diplomáciai képviseletek is értesítettek a külügyminiszter haláláról.

Haymerle a nyar elejét Hitzingben töltötte, azután Neuenahr fűrdőben. Auguszus második felében az ischl fűrdőbe hivatott az uralkodó mellé s néhány napot Ausseeban töltött. Tizenkét nap előtt neje elébe utazott Salzburgba, hogy ott megnézzenek egy birtokot, melyet meg akartak venni. Visszaérkezése óta mindig rosszul érezte magát.

Pénteken a hietzingi Stöckl-épületből átköltözött a palotába s minthogy asztmabólus rohamai és görcsei ismétlődtek, dr. Standhardner, ki vesebajt konstatait, azt ajánlotta neki, hogy néhány napig ágyban maradjon.

lettek, komornikával a hátát és mellét dörzsölte, azután a bátára mustárt tetetett. Mikor feldokolni kezdett, párnát tetetett a dereka alá. Fél három óra tájban a komornok észrevette, hogy a vonásai elváltoznak és szemei füvesedni kezdenek. Ekkor a báró kissé felemelkedett, de még abban a pillanatban szónéklul hátraregott. A szolgálólány kiáltott, s erre a báróné öt éves fiával és 13 éves leányával, valamint az orvosokkal együtt megjelent a szobában. A báró aztán a következő pillanatban örökre behunyta a szemét.

Negy órákor megjelent Taaffe gróf, aztán Oubril s végül az összes külföldi diplomaták, hogy részvétlüknek kifejezést adjanak.

Hét órákor Prágából Rudolf trónörökösétől és Stefánia főhercegnőtől távirat érkezett, melyben részvétlüknek adnak kifejezést ama vesz-

szinünek tartva, hogy Gertrud most szívesebben van egyedül, étkézés után bement a társalgó szobába, s mivel mr. Graham olvasó szobájába távozott, ő tovább egy óránál ült ott magánosan.

Kedves otthonias kinézését szoba volt ez, a tűz lobogva égett még a kandallóban, s pirossas fényt vetett körül, s mivel az est meglehetően hűvös volt, a nagy ódon külsejű szoba légméséke, igen kellemesen hatott az emberre.

A tükör előtti asztalon gyertyák égtek, de nem terjesztettek elég világosságot arra, hogy elodázzák egészen a szégyes árny-rajzokat, melyeket a tűz fénye előidézett a pamlagon, hol Emília ült, s a mögötte való falon.

A beteg leány, ha így nevezhetjük őt, mert dacára folytonos gyöngékedésének, nagyon sokat tartott, még üdéségből, s egész ifjúkori kellemével birt, még esetleg oly helyzetet választott a vidégen labogó tűzzel szemben, hogy felvilágosító fénye arczára vetődve, látni engedte a szokatlan pirt, melyet a belső i-gatottság idézett elő, rendszeren halvány vonásain. A választékos izlés, mely Emília ruhazatán mindig előmlött, s jellemének tisztaságát jelképezte, soha sem volt annyira szembeötölő, mint mikor, mint ma is, hosszú fehér cachemir ruha volt rajta, színes selyem övvel derekához szorítva, s bő redős ujjak omlottak alá karjain, melynek közeléi, s főhefére selyem szégyeztetét, csak az alóluk előtűnő kéz fehérsege multa feljött, a mint kissé idege-

ség felett, mely Haymerle halála által az államot és a családot érte.

Bizonyosnak mondják, hogy a külügyminiszteri állásra magyar embert hívnak meg. — Az ügyeket egyelőre Kállay osztályfőnök vezeti. —

## † B. Haymerle.

Életrajz.

Báró Haymerle Henrik Károly 1828. decz. 7-én született Berlinben. Régi cseh-német nemesi család ivadéka, melyből sok előkelő osztrák főhivatalnok és diplomata származott. Bécsben kezdé tanulmányait s mint a bécsi keleti akadémiá növendéke, érte meg 1848-át. Mint az egész bécsi egyetemi ifjuság, ő is nagy lelkesedéssel fogott fegyvert, önkényes lett s részt vett Bécs védelmében Windischgrätz császári tábornok csapatai ellen.

Bécs elfoglalásával ő is elfogatott s csak nehezen került ki a katonai törvényszék előlaltást s az agyonlövését. Hübner báró magát közbe vetette Windischgrätz hercegével, így szabadult ki. Most államszolgálatba lépett, még pedig a diplomáciai pályára. 1850-ben Konstantinápolyba küldetett, hol az osztrák internunczi. tusánál tolmácssegédi állomást nyert. 1854-ben ugyanott harmadik tolmácsa léptették elő. 1857-ben mint követségi titkár Athénbe helyezték.

Tizenegy évet töltött a keleten s annak összes politikai, nemzetiségi és főleg közgazdasági viszonyait igen alaposan és részletesen tanulmányozta s e téren már akkor híressé vált. 1861-ben Drezdába, 62-ben majnai Frankfurtba ment képviselőnek. Az itteni német fejedelmi kongresszuson kifejtett nagyművű tevékenysége igen kielégítette a külügyminiszteriumot s Haymerle ez időtől fogva az osztrák diplomácia egyik kiváló tagja lett, számos kényes és fontos megbízást nyert. Így 1864-ben a bécsi béke után, mely az osztrák-porosz-dán háborúnak végét vetett, követségi tanácsos címmel mint ügyvivő Kopenhágába küldetett, hogy a diplomáciai összeköttetést Dániával újra rendbe hozza.

1866-ban az osztrák-porosz háború után a prágai béketárgyalásokban élénk részt vett. Kövéssel a béke létrejötte után ideiglenes ügyvivői minőségben Berlinben küldetett, hogy most mig itt rendezze a háború által főlzavart diplomáciai összeköttetést. Berlinből azután 1868-ban Bécsbe hivatott, hol Beust főnöksége alatt a külügyi hivatal egyik kiváló tisztviselője volt. Innen még az évben ismét Konstantinápolyba ment, honnan 1869-ben követté nevezetett ki Athénbe, hol három évet töltött. 1872-ben Hollandba, Hágába ment. 1872-ben a háró rangot. Andrássy gróf külügyministersége idején ismét Bécsbe hivatott s fontos állást foglalt el a miniszteriumban.

1877-ben az olasz udvarnál római nagykövetté nevezetett ki s így a diplomácia egyik legelső állomását foglalta el, melyben gyorsan tekintélyt és rokonszenvet tudott magának szerezni. A következő évben, 1878-ban volt a berlini kongresszus, melynek tárgyalásaiban, mint a keleti viszonyok alapos ismerője, igen lényeges részt vett. Andrássy gr. épen ezen szakismeretei miatt vitte magával Haymerlét mint a monarchia harmadik meghatalmazottját Berlinbe.

Az ő szívegezés szerint állapított meg a berlini szerződés több szakasza; s ő terjesztette elő a Szerbia területi nagyobbdására, a szerb vasutakra vonatkozó javaslatokat. A Montenegro fejedelemség új határvonalának megá-

sen babrált, egy piros Shawl kendő nehez rojtjával, mit a hívős étteremben magára vett volt, s most a pamlag karjára dobott hanyagult.

Könyökre támaszkodva, fejét kissé előrehajtvá, ült ott, s midőn a mult emlékeiből felmerült képeken merengett lelki szemeivel, azt hihette volna valaki, ki őt nem ismerte, s mitsem tudott szemehiányáról, hogy hosszú lesütött szempillái alól kitekintve, szécsültes alakokat keres az égő parázsa elhamvadó szikrái között, oly figyelemmel fordította arczát azon irány felé.

Néha, ha az esti szellő zizegve suhant végig az ágak között, meg-meg zörrentve az ablak üvegtábláit, felemelte kezén pihenő fejét, s karcsu nyakát kellemel hajlítja meg, figyelve hallgatott; aztán meggyőződve, hogy a hang egészen jelentőség nélküli, mely sohajjal esett vissza előbbi, kissé unatkozott helyzetébe. Egy ízben Primné kinyitotta az ajtót, s körül nézett a szobában, Ellisz-nét keresve, s ezt nem találta ott, visszatért a folyosóra, így szólva magában: „Istenem, mint szeretném, ha megvolnának szemei, hogy lássa, mennyire hasonlít egy szép festményhez.”

Végre a házi kutya hangos ugatása ismét magára vonta a merengő leány figyelmét, s egy percz múlva siető léptek hallszottak az előcsarnokban.

(Folyt. köv.)

lapítására kiküldött kongresszusi bizottságnak ő volt az elnöke s előadja a plenumban. Ugyancsak ő terjesztette elő monarchiánk részéről a Duna szabályozásáról és a danai hajózásról s a Vaskapu szabályozásáról szóló javaslatokat. —

Bérline időzése más tekintetben is fontos volt. Eloszlatta azon bizalmatlanságot, melyet a német hivatalos világ döntő körei Haymerle iránt előbb éreztek, részint német egységellenes családból nősülte, részint azon békélő tevékenység miatt, melyet Haymerle Dániában kifejtett. Bismarck bizalmatlansága eloszlott s így került 1879-ben Andrássy helyére, melyet Haymerle azon határozott kijelentéssel fogadott el, hogy az Andrássy féle külpolitikát rendületlenül tovább akarja folytatni.

Két évi és két napi külügyminiszerkedésének több tényei ismeretesek. Fenntartotta a jó viszonyt Németországgal s e czélból személyesen is látogatást tett Varzinban Bismarck hercegnél. Erélyesen főlzólalt Szerbiában a monarchia érdekei mellett s az ő föllépésének eredménye volt a Risztics-kormány bukása. Más tekintetben azonban alig volt alkalma nagyobb sikereket elérni. Kitűnő diplomáciai iskolázottsága volt, sok nyelvet tudott s általában alapos tudományos műveltséggel bírt. Mint szónok a delegációk tárgyalásaiban nem játszott kiválóbb szerepet. Idősebb testvére Haymerle Alajos lovag ezredes, ki hosszabb ideig katonai attaché volt Romában s Italicac res című munkával 1879-ben nagy feltűnést keltett.

## Az Olt folyam elzárása.

A „Bukarest. Tagbl.” írja: A magas kormány minden módon és semmi áldozatot sem kímélve, törekszik a hazai kereskedelmet és ipart emelni; vasutakat és kikötőket épít s más nyilvános munkákat végeztet e célból.

Az országban igen sok felé a vizutakra vagyunk utalva s mindenki méltatni fogja azon szolgálatot, melyet a Szereth, Olt stb. vizeink tesznek, a közlekedésére. Ép ezért szükséges hogy a folyamutak teljesen szabadok legyenek. A Szerethen eléggé biztosított a folyam-szabadság. De hogyan néz ki az Olton a folyam-szabadság?

Bármely naplóló és tekerőgőnek szabadságában áll az Olt halászat czéljából, sörényekkel bekeríteni s így az utat elzárni. A folyamon számos tutaj jár, melyek igen természetesen, csak nagy ügyel-bajjal kerülhetik ki ezen korlátéseket és e mellett rontják az árakat, s ezáltal igen sok időt vesztegetnek el, azonfelül pedig olg gyakran, igen heves megtámadásokat is szenvednek ki a halászköti. Tudvalevőleg ama falusi előljárók és lelkészek, a halászköz zsákányából jelentékeny részt kapnak, mely körülmény csak növeli a visszaéléseket.

A vizimalmok tulajdonosai, hasonlóképen növelik az akadályokat, kik tetszés szerint állítják fel s zárják el kerítéseikkel az Olt folyamot.

Rimnik-Valceától Islasig, a Duna mellett, több mint száz ilyen folyam-elkerítés van az Olton.

Hogyan szabaduljon a nagy fakereskedő és iparos, ki az államnak több száz franknyi adót fizet tüzlete után, ezen akadályoktól, melyek a ministerium rendeletének daczára, mégis nemcsak hogy türnek, de sőt még az előjárók és illető közegek által elősegítetnek.

Hogyan van az, hogy a Szerethen a halászköz és malmok kerítései eltávolítottak, tehát minő okból nem állítatik helyre a rend, az Olt folyamon is. Vagy talán az Olt mentén lakó iparosok és szállítók, kik e folyam vízi útjára vannak utalva, nem bírnak-e ugyanolyan jogokkal, mint a Szereth mentén lakók?

## BELFÖLD.

Kis-Kapus, 1881. okt. 10.

(A kis-kapusi templomgés.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

A „Kelet” 1881. október 7-én megjelent 227. számában a kiskapusi templomgésről oly közlemény látott napvilágot, mely nemcsak az alólirt iránti rosszakaratot árulja el, de moróbon valóban dolgokat is állít. Ugyanazért tisztellett kérem a tekintetes Szerkesztő urat, méltóztatassék jelen helyreigazító soraimnak becses lapjában tért engedni.

Mult hó 22-én éjjeli 11—12 óra között a házi eb szokatlan csaholásra fölébredve, szobából kimegyek, a mikor is a plébániai telek mellett fekvő templom kivilágított ablakai titdők szemembe. Gondolva, hogy tolvajok törtek a templomba, a templom-kiosokkal átszaladok egyik hivem ablakához, a kit is ágyából fölverve, vele s egy másik házánál levő rokonával a templomhoz sietek. Midőn nem minden remegés nélkül a templom ajtóit fejtinytom, a feltárt ajtókön sűrű füst tolu ki. Egyedül előre batolok, mert a velem jött atyafiak a füst miatt nem mertek követni, — egészen a nagy oltarig s meggyújtva egyik mellék oltáron a gyertyát, látom, hogy a nagy oltar lépcsőzete füstölög. Vízet hozatok s a tüzet kioltom. Ekkor szemügyre vettem a tűz által okozott kárt, mely is a következő:

Bécs és nagy város deszalépcsőzete a rajta

levő ócska szőnyeggel, az oltár előluggnyó, az oltárkarok és oltárpárnák. Ez a valódi tényállás. Bárki meggyőződhetik erről, ha fáradságot vesz magának Kis-Kapusra júni. Az összes kár 15—20 frtot o. é. tehet.

Ama gyűlés, mintha az én vigyázatlanságom miatt keletkezett volna a tűz, csafolatra sem érdemes. Hisz a plébános nem gyertyagyújtató vagy gyertyaoltó, hogy az égő gyufát vagy gyertyahamvát könnyelműleg az oltárszönyegre dobja. A tüzet sem mások vették észre, hanem én magam. Mindenesetre szerencse, hogy észrevettem, mert nagyobb szerencsétlenség is történhetett volna. De hála Istennek! észrevettem és mind a nagy oltár, mind a brassói oltáregylet által ez évben ajándékozott díszes menyézet, mind a nem rég készült nagy olajfestményű oltárkép, melyet intencióként a budapesti oltáregylettől, magam szerezttem a leendő nagy oltár számára, mind végre a többi „sok egyéb” épen maradtak. Sem össze nem perzselődtek, sem el nem füstölödtek.

Ez a tényállás, mindegyéb célzatosan gerjesztett vak lármát, melynek roszakarati forrását jól ismerem, s mely ellenében saját öntudatom nyújthat megnyugtatót.

Erősi Dávid,  
plébános.

## Az ellenzéki pártok válaszfeliratai.

Az egyesült ellenzék értekezlete tegnapelőtt foglalkozott a válaszfelirattal, melyet Grünwald Béla szerkesztett s az értekezlet nagy tetszéssel fogadott. A „P. N.” az értekezlet felolvasásáról ezeket írja:

Urvary Lajos örömmel üdvözi a felirati javaslatot s azt a magáé részéről is a párt akciójá szerencsés bevezetésének tekintti. Ezzel kapcsolatban kijelenti, hogy a felirati vita alkalmával, mint egyéni nézetét néhány oly ügy kiemelését tartja szükségesnek, melyeket nem tartalmaz ugyan a felirati javaslat, de melyek nincsenek azzal ellentétben. Ilyenek: az önálló vármegyei közigazgatás államossága; a közös hadsereg illető pontnál a magyar ezredeknél az országban való elhelyezése s a bűnvádi eljárás említésénél az esküdszék behozatalának szükségessége. Azt véli, hogy az említett pontok kiemelését helyet találhat a párt körén belül, mi helyesléssel fogadtatott. Veszter Imre hosszabb beszédében a párt felirati javaslatának igazságosságát politikai részben is be kívánja véteni a párt által már a múlt országgyűlésen is erősen kiemelt katonai büntető törvénykönyv szükségének jelölését s azonfelül a tisztviselői szolgálati pragmatikájának elodáztatásának is érinteni óhajtja. Ugyanez értelemben emelt szót Lányi Gyula, mire a kör Szilágyi Dezso indítványára a párt által különben is rég kívánt reformoknak a felirati javaslatba való tolemitését egyhangulag elhatározza.

A felirati javaslatnak a képviselőházban való előterjesztésével Grünwald Béla bízott meg, ki e megbízást egészségi tekintetéből el nem fogadva, a felirat előterjesztésére Szilágyi Dezso kérésétől fel.

A függetlenségi párt válaszfeliratát az „Egyetértés” eképen ismerteti: A válaszfeliratban örömmel veszi tudomásul a párt, miszerint ő felsége késs Fiume viszonyát végleg rendezni Magyarországhoz, de hivatkozva a meglévő törvényekre és jogokra, azt nem tekinti olyasminnek, a miért a legesekélyebb viszontengedményeket is tehetnének. Örömmel veszi tudomásul a párt azt is, miszerint azon akadályok, melyek a Határvidék bekebelezésének útjában állottak: elhárítottak, de nem titkolhatók, és aggályait az iránt, hogy a bekebelezés császár és királyi rendeltek által történt, s az ország területi és pénzügyi viszonyára beható intézkedések a magyar országgyűlés megkérdezése nélkül történtek.

A párt örömmel veszi tudomásul, miszerint az európai helyzet olyan, mely a béke áldásának élvezetét teszi kihatásba, s el is várja, hogy erre való tekintettel újabb hadügyi költségemelés ne tétessenek, de szeretne volna, ha a trónbeszéd megegyezne a hírekkel, melyek a Salonichi felé való előnyomulástól keringenek.

A mi a belviszonyokat illeti, ott a párt készségét fejezi ki első sorban közreműködni a közigazgatási reformok életbeléptetésére, de azokat nem a centralistikus intézmények erősítésében találja, hanem a nemzet szellemének megfelelő önkormányzati rendszer fejlesztésében és az előrehaladt kor igényeire való átalakításában. Kész hozzájárulni, sőt örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy az ország igazán kereskedelmi és gazdasági állapotában segítsésként, de végleges segítséget csak az ország teljes függetlenségében talál.

A trónbeszéd felméli — ugymond tovább a felirati javaslat — miszerint az ország háztartásában helyreállott az egyensúly. Ezzel szemben fel kell hívnia a pártok ő felsége figyelmét arra a körülményre, miszerint az ország évről-évre állandóan maradó deficitekkel küzd. Nem lehet végül a pártnak szemethuynyi azon sajnálatos eseményekkel szemben sem, melyek újabb időben a katonaság és polgárság közötti viszonyra vonatkozólag felmerültek. Ebben

is egy újabb bizonyítékát látja a párt a nemzet hadsereg szükségességének, melynek felállítására szerinte nemcsak hogy gyengébbé nem tenné a monarchiát, hanem még emelné annak erejét.

## NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. október 12.

**A hivatalos lapból:** A kolozvári m. kir. pénzügyigazgatóság, Molnár Ede ideiglenes fővármegyei tisztelet ezen minőségben véglegesítette.

A kolozvári m. kir. pénzügyigazgatóság, Westfall Ágoston díjtalan kezelési gyakorlat díjazásának gyakorlókra nevezte ki.

### Helyi hírek.

**Nemzeti színház:** A Cornevillei harangok csengtek-bongtak ismét a téli színházban. Unos-untig szoltunk már carillonjuktól. De ezúttal mégis volna némi mondani valónk. Szólnak pedig az urhoz, Váradi Miklós urhoz, ez időszakra Corneville valóságos és törvényes marquisjához. Cher marquis, ön világbeutazásról érkeik, azt énekl, hogy boldogságot sehol sem talál, könnyelmű szeretőiséseitől fél bizartságot s az egy pillanatra látott, de azóta sohse feledett eszményképnek melancholicus emlékeitől nyomott hangulatot akarna velünk elhitetni szavával, pedig ön olyan rózsás jó kedvet hozott magával, hogy mosolyát csak úgy szórja jobbra-balra s az ember várja, melyik pillanatban kerekedik tánczra. De ugyan que voulez-vous? Ha az a csintalan Serpolette ott settenkedik hátul s pajzán kacintással int felé: „Régardez par-ci, regardez par là...” nem kellének is eszébe jusszon, hogy nemcsak „Itáliában, cserkészházban, Algeriában” járt-kelt, hanem tősgyökeresen még is braziliasodott? — Sziklái k. a. s. Pálmay asszony együttes szereplése emelte ez előadás sikerét is.

**A mariseli** rablógyilkos vezér elfogatásáról a következőket közöljük: Midőn éjjel a „Valea Dobrása” nevű havasi erdőben a csendőrök által feltalálva futásnak oredt, Erőss őrmester által meglővetett. A golyó bal arcába fúródva mindkét alkarpácat eltörte s nyelvéket térszaktította. Dacára azonban a súlyos sebének, az éj sötétében tovább futott s eltűnt, a földön vérvonokat hagyva. Másnap számos egyénnel és csendőrökkel üldözés kezdett, de eredménytelenül, míg este lakásán — hová ki merítve visszatért — elfogatott. A helyszínén orvosilag megvizsgáltatott s mintán a nyelvkiűködése folytán a sérelem életveszélyes — orvosi ápolás végett azonnal a kolozvári kir. törvényszék börtön-kórházába kísértetett. Kihallgatni, miután beszélni nem képes, nem lehetett, de bűntársai s még saját fia is reávallottak.

**Megérdemi a figyelmet** Demeter József irakataban a bánffy-hunyadi gyermekjáték készítő tanműhelynek, egy kis magyarázó kiállítására arról, miként készülnek a gyermekjátékok. E néhány darab fa a karika esztérgalózási módszerét mutatja fel, melyet a ki még gyermekjé tekkészítést nem látott, valószínűleg távolról sem sejt. Ez eljárás szerint, a fenyőtűkből megszabott mélyedésekkel, egy nagyobbacskó vastag gyűrű lesz késztergálva, melyről ilyen állapotában fel se tételzhetni, hogy milyen alakot rejt magában, ha azonban a gyűrű keresztbe hatatitak, a keresztvágásnál a célhoz képest valamely által alakja tűnik elő, s felhasználva a gyűrűt, számtalan, egy alakú kész állatot nyerünk egyszerre. A kirakataban egy kész gyűrűből apró disznók vannak késztergálva, s a hol a karika meg van hasítva, látszik az állat jól talált formája. Mellette különböző gyűrűrészeket a teve, farkas, lehajló ló alakját tüntetik elő. Ajánljuk különösen a szülőknél, hogy gyermekeikkel össmeretessék meg a tanulságos kirakatot.

**A kolozvári** felsőbb kereskedelmi iskoláról illetékes helyről a következő sorokat vetültek: A növendékek száma az idén 61-re szaporodott; az intézet a róm. kath. plébániához tartozó Tauffer-kávéház fölötti emeleti helyiségekben új és korszerű berendezést nyert. Sajnálattal kell azonban regisztrálnunk azt, hogy a kereskedelmi társulat által fenntartott vasárnapi kereskedelmi tanodát az intéző körök nem egy-sítették az öröndetes eredményeket felmutatott fels. keresk. iskolával most, midőn mindkét intézet ujonnan rendeztetett be. A kereskedelmi szakoktatás sikeresítése biztosítatának az által, ha a vasárnapi iskola a fels. keresk. iskolával szervi összeköttetésbe hozatnék. Ezzel kapcsolatosan azt is megemlíti, hogy a fels. keresk. isk. intéző körétől méltán megvárhatjuk, miszerint most, midőn az intézet ujon elhelyezkedés küszöbén áll, a kereskedelmi szaktanodányok terjesztése tekintetéből felbőtket és a gyakorlati életben alkalmazottak részére egy tíz hónapos tanfolyamot rendezzen be. Meg vagyunk győződve, hogy egy tíz hónapos tanfolyam igen üdvös hatás lesz, ha azt mind előbb és pedig akként rendezik be, hogy a gymnáziumi avagy realiskolai érettségi vizsgát tett ifjak ezen tíz hónapos tanfolyam végzetével a kereskedelmi szaktanodányokból érettségi vizsgára bocsáthatók legyenek.

**Az éj hősei.** Két altiszt tegnap éjjel a belváros egyik notorius mellék-utczájában, hátsós vakmerőséggel beverte egy ház ablakait,

az egyik ablakszárnyat magukkal is vitték. — Egy rondíri őrző, melyre a vitézség mómora nem áradhatott át kellőleg a hősről, nyárá polgári korlátoltsággal fogva fel a dolgot, azonnal jelentést tett a rendőrségi inspektion tiszténél, Mily keserű ébredés várhat a nemes harcziakra, kiknek tettvagyát ily zsarnoki kényszer korlátozása náluuk!

**Időjárás.** Európában: A légnyomás egyike (765—766) a kontinens északnyugati másik (764—765) a depressiók egyike (765—766) Közép Olaszország felett (766—769) Nyugat-Olaszországban lévő Magyarországot közbe veszik. A depresszióval részben borúsak esőkkel. A hőmérséklet kissé nagyobbodott. A szelek mérsékelték. Hazánkban: Többnyire északnyugati, nyugati és északi mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet nagyobbodott. Az idő egy pár hely kivételével általában felhős-borús esők többnyire a nyugati felől voltak. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Egészben véve többnyire felhős, borús, időt várhatni; inkább éjjeli esőkkel.

### Hazai hírek.

**—Uj iparkiallítás.** Az egyetemes ipartársulat karácsonyi kiállítás rendezésével foglalkozik.

**—Kossuth Lajos** egy régi levelét közli a Zemplén, ezzel nyitván meg „Szemere-hagyományok” cím alatt megkezdett cikksorozatát. A level kelete: 1840. november 27., s Szemere Niklóshoz van intézve, kit „édes Miklósom”-nak címmez. Érdekes az egész levél, mint minden, a mi Kossuthról származik; de legnagyobb érdekű utolsó két pontja, mely oly szép világot vet Kossuth gyűgöd kedélyére.

A többi közt — így ir — kérélek, fejtset meg nekem, hol a manóba veszem én most s épen most ezeket a bacheologiai gombócokat? — holott életem körülményei mindenképpen inkább, mint klasszikusak; — mert 1-ször) pénzem nincs, 2-ször) papokkal s postakálk vesződöm, 3-szor) százéves juris perekben por-buvárokodom, 4-ször) — — ki mondjam-e? miért ne? — Hazasodom.

E szónál abba hagyom az enyelgő szeszélyt s a kedély meleg érzetével kérélek, kívánj nekem szerencsét a lépéshez, mely engem egy bön szeretett nő karjain boldoggá teend, — boldoggá mondom, mert nincs ember, ki a családi viszonyt gyűgödebb érzettel tekintse, mint én tekintem, nincs ember, ki annuk semmi másnál nem pótolható becsét tisztábban fölfogja, mint én fölfogom. Akarod tudni, ki az a bátor hölgy, a ki nem retteg sorsát az enyémhez esatolni? ez tulajdonképpen mindegy. — de ha épen akarod tudni megmondom, jeg, esem neve: Meszlényi Teréz.

Isten áldjon édes Miklósom! Ölelek meleg barátsággal.

Kossuth Lajos.

**—Váltóhamisítás.** Gróf Szapáry Iván tegnap személyesen jelent meg a budapesti kir. fenyítő törvényszékénél, hol azt a panaszt terjesztette elő, hogy többrendbeli nagyobb összegű, neje nevére hamisított váltók vannak forgalomban. Kettőt a hamisított váltók közül a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknek pereltet be. E két váltó mintegy 3500 frtolt szolt s a grófnő hamisított aláírásával van ellátva. Egyelőre nem lehet tudni, hogy ki a hamisító, mivel a váltóbirtokos a váltóhoz csak forgasat utján jutott. Csak a váltóbirtokos kihallgatása, illetve annak vallomása fog a tettes személye felől felvilágosítást adhatni. Ugy látszik, hogy maga a váltóbirtokos is áldozatul esett a csaláknak, ki, hogy a váltók valódiságát igazolja, a grófnőnek egy szintén hamisított levelét mutatta fel a jelenlegi váltóbirtokos előtt.

**—Újabb romániai határsértés** híre kö-zöltek a lapok — mint most kitűnik, teljesen alaptalanul. Nem történt újabb határsértés; de a már tudvalevőnek elfnézésére megtették a kellő intézkedések. A Hunyad ezeket írja: Nemzetközi bizottság küldött ki a magyar és román kormányok részéről oly célból, hogy a Zsil-völgyön kivezetendő szurdoki út mentén a két ország határát és a hidat megállapítsa. Hidat azért kell építeni, mivel Magyarország a Zsil folyó jobb, Románia pedig annak balpartján vezet az ösztatálkázandó utat. A bizottság össze-ülésének napja oct. 10-ike, helye Petrozsény. Magyar részről a következőket nevezte ki a belügyminiszter: Pogány György hunyadmegyey főispán, mint elnökön kívül, Mokri Ede központi feltűgyelő a közlekedési miniszteriumban Grün Bernát a dévai kir. építészeti hivatal főnöke, Barsay Kálmán alispán és Borbáth Antal szilyi já-rési szolgabíró. Az okmány, melynek alapján a határt kell megállapítani, 1792-ben kelt s hasábasan törökül és németül van írva.

**—Hamis uj öt forintosok.** A terézvárosi kapitányságnál tegnap jelentés tétetett, hogy már is hamis uj ötforintosok vannak forgalomban. A hamisított bankók azonban igen könnyen felismerhetők, mert csak a két nő arczképe sikerült, míg a felirat alig olvasható. Ily hamisítványt akart tegnapelőtt egy ismeretlen helytől a Dunaparton egy parasztnál, de midőn látta, hogy észrevették a császt, elfutott. Még eddig sikerült elfogni.

### Vegyes hírek.

**—Guiteau a saját merényletéről.** A newyorki „Herald” közlésez egy kéthasas előrajzot Guiteauról, melyet az elnök gyilkosa maga csinált egy győzelem után. A győzelem

azt állítja, hogy Guiteau húsága mondatolás közben sokszor visszataszító volt. Ő abban a rögeszmében szonved, hogy az egész civilisált világ leve lesei, mint tudhatna meg bármilyen apróságot is Guiteau elintéből. Guiteau fiatal éveinek minden baját atyjának tulajdonítja, a kiről igen nagy kíméletlenséggel szolt. Azt mondja, hogy midőn Garfield tábornok elnöké lett, ő az osztrák követségi állomásra törekedett. S midőn ez állást más kapta meg, a párisi consulság után vetette magát, s március és április hónapban annak elérésére dolgozott. Arra a gondolatra, hogy az elnököt „eltegye láb alól”, május 18-án jött először. A merénylet végrehajtását ő maga így adja elő: „Pénteken hallottam, hogy az elnök Longbranchba akar utazni. Szombaton elhatároztam, hogy elteszem láb alól. Reggel 8 órákor jó étvágygyal megrogoztam a testileg, szellemileg jól éreztem magam. Elmentem az állomásra, bérletem egy kocsit az utra s egyszer megállítattam azt, hogy a csizmaim kitakarítsassam. Midőn a nők várótermébe léptem, megvizsgáltam a revolvert, meg akarva tudni, hogy rendben van-e minden, ledltem őt vagy hat percze. Midőn az elnök belépett a szobába Blaine urral, fölálltam s megszemlélttem az elnököt, a mig előttem elhaladt. Mielőtt belépett volna, kétszer-háromszor föl- és alá jártam a szobában, hogy összeszedjem magam, mert tudtam, hogy a cselekvés órája elérkezett. Az elnök épen ki akart lépni az ajtón, hogy a vasúti kocsiába üljön. Én körülbelül öt-hat lépésnyire állottam mögötte, a szoba közepetáján, s midőn ki akart lépni a szobából, kivontam a revolvert és rálőttem. Ő magasan fölemelkedett, fejét hátravetette és teljesen megzavarodottnak látszott. Első pillanatban mintha azt sem tudta volna, hogy vele mi történt. Rátékintottam, ő nem ingadozott. Rálőttem még egyszer. Fejét lehajította tantorogni látszott, s előre bugdacoslt. Azt nem tudtam, hogy az első lövés hol talalta. Én háta hajlására céloztam, de határozottabb célpontot nem választottam ki. — Arról meg voltam győződve, hogy ha két golyót lővök a hátába, akkor bizonyosan bele fog halni.” Guiteau ezután ismétlés kijelentette, hogy a merényletet isteni sugalat következtében követte el, s hogy gazdag, előkelő 30 éven aluli nőt keres, s 20 évi vagyda előkke lenni.

**—Garfield-adoma.** Egy francia lap az elhunyt amerikai elnök következő életét beszéli elő: Egy előkelő hölgy, ki nagy előszeretettel viseltetik a festék iránt, egyszer átoagást tett az elnöki palotában. „Nézzem csak ő hölgy! re;” sugott egy házi barát Garfield fülébe; meennyi riasztort rakott arczára.” — „Látom,” válaszolt mosolyogva az elnök; „olyan ő, mint a rozsz fegyver: sok port fogyaszt el és — még sem áll el.”

**—Irtóztató szerencsétlenség.** Az Orel-Witelesk vasút közelében fekvő Potsliuka nevű orosz helység határában, egy veszett farkas a napokban 20 más hir szerint 100 egyént mart meg. A vadállat a bojadai árpa és zabföldet kóborolt, hol ekkor a falu majdnem egész lakossága kiűn volt aratni. Először is egy földön fekvő szoknyát tépett szét és meg mart egy parasztot, midőn el akarta tőle venni a szoknyát. A fia atyja segítségére sietett, de az állat szét-marczangolta hasát, úgy hogy belei kiestek. Most a farkas a szerencsétlen fiatal ember anyjára rohant, ezt megmarta, majd egy nagy leányt harapott meg s azután egy hepolýázott gyermekre akadt, de annak a pólyák miatt nem esett baja. A farkas a szerencsétlen családon kívül még 16 egyént mart meg, a szomszéd földeknek a nélkül, hogy a megijedt lakosság védelemre gondolt volna.

**—Helfmann** Jesszéről azt írják a pétertár, lapok, hogy gyermekét megszültte, s az után őt Schüttelsburg várába vitték át. — Itt egyben megemlítjük, hogy a Szagorditij prospekt egy nihilistát fogtak el kit már évek óta eredménytelenül nyomozott a rendőrség.

**—A párisi villamossági kongresszusról.** Folyó hó 8-ról írják Párisból a következőket: A villamossági kongresszust tegnap zárták be. Dumas az elnök nagy meglepéssel konstátálta, hogy sikerült a kongresszus célját elérni, és a villamossági mértékek és súlyok egységes nemzetközi típusát megállapítani. Eddig — ugymond — villamossági mértékek a különböző nemzeteknél nem hasonlítottak egymáshoz, de nemcsak az egyes nemzetek, hanem az egyes elektrikusok is új mértékegységeket használtak a villamosság hatásának meghatározására. A zaver egyre nagyobb lett, midőn a brit társulat tudomány előhaladása céljából, szerencsére hozzá kezdett, hogy segítsen a bajon. Századunk hősei, a nagy természetbúvárok és mértani tudósok találmányai alapján, sikerült a brit társulatnak hosszas fáradozások után lehetőleg alapos szisztemáját megállapítani a villamossági mértékek. — A kongresszus pillanatig sem késett a brit társulat által felállított alaptételeket elfogadni. — Cochery, posta- és táviradaminiszter azután bocsbészédet tartott az idegen küldöt-tekhez, mig dr. Warrende la Rue Londonból és dr. Clausius tanácsos Bonból — a vendégek nevében tartottak beszédeket. Utóbbi a szavakkal végezte beszédét: A kongresszus külföldi tagjai oly barátságos és szeretettel méltó fogadtatásban részesülték francia tagtársaik részéről, hogy párisi idezésük és munkájuk különös ingerral bírt. Ha majd hazánkba visszatérnek, párisi utazásunk emlékei a legkedvesebb gyűnyörrel fogják öltöteni kebleinket.

## A „Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, okt. 12. A képviselőház mai ülésében Tisza miniszterelnök bejelent a háznak Haymerle br. külügyének halálát, mire a ház az elnök indítványára elhatározta, hogy fájdalmas részvételnek jegyzőkönyvileg ad kifejezést és ezt a családnak tudomására hozza.

Tisza miniszterelnök rövid felszólalása után Jókai Mór igen nagy tetszéssel fogadott beszédében indokolja a többség válaszfeliratát. Azután Helfy Ignác az függetlenségi párt felirattal terjeszti be, mely igen éles hangon vázolja a polgárság és katonaság között történt eseteket és beszédében teljes elégtételt követel. Beszéde végzetével Apponyi Albert gróf a mérsékelt ellenzék felirattal mutatja be rövid indokolással. Végül Miletics a nemzetiségi feliratot nyújtotta be.

Bécs, okt. 12. Ő felsége meglátogatta tegnap délután Haymerle bárónt és részvételt fejezte ki előtte.

Részvényilatkozatok még mindig nagyszámúval érkeznek. — A bonczolást Hoffmann Ede tanár, Kammer városi főorvos és Philipp biztos jelenlétében végezte. Konstátálta, hogy a szív el volt zsírosodva. A szív pitvarai részben megaludt vérel voltak tele. Bonczolás után bebalzsamoztatott, s titkos tanácsosi ruhájába öltöztették és a márványozott érekegkorsóba helyezték el a halottat.

A tegnapi esti lapok jelentik, hogy a holttest Majnai Frankfurthba vitetik, hol a br. Bernus-féle családi sirboltba helyeztetik. A temetés holnap délben lesz. A temetési programot ma terjesztették ő felsége elé.

Avatott körökben Szávay mellett, mint jelöltet, még Kálnoky grófot is emlegetik.

Pétertár, okt. 12. A forradalmi hirlap kiadás ellen ma kezdődött el a pör.

Páris, okt. 12. Saussier tábornok Tunisba vitorlázott, hogy átvegye a hadműveletek vezetését.

A bécsi „Politische Correspondenz” táviratai.

**Konstantinápoly,** okt. 11. A porta és a nemzetközi egészségügyi bizottság közötti konfliktás tűtött ki, melyet azon körülmény szült, hogy a porta egy törökhatót, mely mekkai zarándokokat hozott, s a kisázsiai Cholera-járvány vidékről jötték, az egészségügyi bizottság által megállapított orvos rendőri szabályoknak akart alávetni. A bizottság óvást tett ez ellen s azzal fenyegetődött, hogy ha a porta megmarad határozatánál, testületileg beadjá lemondását. Remélik, hogy a Sultán a porta határozatát megváltoztatja.

## HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsdén

1881. okt. 10.

|                                               |          |
|-----------------------------------------------|----------|
| Magyar aranyjárdék                            | 114.40   |
| Magyar vasúti kölcsön                         | 133. 1/2 |
| Magyar kel. vas. államköt., I. kibocsátás     | 110. 1/2 |
| Magyar kel. vas. államköt., II. kibocsátás    | 91. 1/2  |
| Magyar kel. va. államköt., III. kibocsátás    | 96. 1/2  |
| Magyar földterhermentési kötvény              | 99. 1/2  |
| Magyar földterherment. kötvény záradékkal     | 99. 1/2  |
| Temes-bánati földterhermentési kötvény        | 97. 1/2  |
| Temes-bánati földterherment. kötv. záradékkal | 97. 1/2  |
| Erdélyi földterhermentesítési kötvény         | 97. 1/2  |
| Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.    |          |
| Magyar szőlőbészma váltási kötvény            | 97. 1/2  |
| Magyar nyeregmény-sorjegy-kölcsön             | 133. 1/2 |
| Tiszaszabályozási és szegedi sorjegy          | 112. 1/2 |
| Osztrák járadék papírban                      | 76. 3/4  |
| Osztrák járadék ezüstben                      | 77. 3/4  |
| Osztrák járadék aranyban                      | 94. 3/4  |

## NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet. 12 szám.

Kolozsvárt, esütört. 1881. október 12-én

## POKOL A HÁZNAL.

Bőhözats vigjáték 3 felvonásban írta: Costa Emil.

Kezdote 7 órákor. Vége 10-kor.

## NYILTTER.)\*

## Czegváltoztatás.

Max Dukes hirdetési iroda-tulajdonos Bécsben, az 1874 év óta eddig fennállott czégét: **Rotter et Comp. Wien**

töröltette s egyidejűleg az ő saját czégjét: **M. DUKES**

kereskedelmileg bejegyeztette s ez alkalommal ez uton is biztosítja a n. é. közönséget, miszerint a minden oldalról hozzá befolyó megbízásoknak ez új czég alatt is teljesen meg fog tolni.

(440) (1—1)

\*)E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **BÉKES KÁROLY.**

# Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

| Nagyvárad—predeal irány Kolozsvárról. |        |                         |      |                           |      |                                         |      |                |    |            |    | Predeal—nagyvárad irány Kolozsvárról. |        |                         |      |                           |      |                                         |      |                |    |            |    |
|---------------------------------------|--------|-------------------------|------|---------------------------|------|-----------------------------------------|------|----------------|----|------------|----|---------------------------------------|--------|-------------------------|------|---------------------------|------|-----------------------------------------|------|----------------|----|------------|----|
| Allomások                             |        | Gyors-vonat<br>202. sz. |      | Személy-vonat<br>204. sz. |      | Vegyes<br>vonat<br>262. sz.<br>263. sz. |      | Menetjegy árak |    |            |    | Allomások                             |        | Gyors-vonat<br>201. sz. |      | Személy-vonat<br>203. sz. |      | Vegyes<br>vonat<br>261. sz.<br>271. sz. |      | Menetjegy árak |    |            |    |
|                                       |        | óra                     | perc | óra                       | perc | óra                                     | perc | II. oszt.      |    | III. oszt. |    |                                       |        | óra                     | perc | óra                       | perc | óra                                     | perc | II. oszt.      |    | III. oszt. |    |
| Nagyvárad (Vendéglő)                  | Elind. | 3                       | 25   | 5                         | 00   | 6                                       | 50   | 6              | 29 | 4          | 49 | Predeal                               | Elind. | 1                       | 09   | —                         | —    | —                                       | —    | 14             | 87 | 10         | 62 |
| M.-Telegd                             | "      | 3                       | 56   | 5                         | 42   | 8                                       | 17   | 5              | 31 | 3          | 79 | Brassó (Vendéglő)                     | "      | 2                       | 16   | 6                         | 13   | 7                                       | 25   | 13             | 63 | 9          | 75 |
| Rév                                   | "      | 4                       | 31   | 6                         | 24   | 10                                      | 00   | 4              | 36 | 3          | 12 | Földvár                               | "      | 2                       | 44   | 6                         | 52   | 8                                       | 35   | 12             | 73 | 9          | 09 |
| Csucsá (Vendéglő)                     | "      | 5                       | 28   | 7                         | 28   | 12                                      | 41   | 2              | 96 | 2          | 12 | Apáca                                 | "      | 3                       | 03   | 7                         | 23   | 9                                       | 34   | 12             | 12 | 8          | 65 |
| Bánffy-Hunyad                         | "      | 6                       | 01   | 8                         | 05   | 2                                       | 13   | 2              | 06 | 1          | 47 | Agostonfalva                          | "      | 3                       | 18   | 7                         | 51   | 11                                      | 00   | 11             | 58 | 8          | 28 |
| Egeres                                | "      | —                       | —    | 8                         | 50   | 3                                       | 30   | 1              | 16 | —          | 83 | Homoród-Kőhalom                       | "      | 3                       | 52   | 8                         | 41   | 12                                      | 48   | 10             | 56 | 7          | 54 |
| Kolozsvár (Vendéglő)                  | Érk.   | 7                       | 08   | 9                         | 40   | 4                                       | 58   | —              | —  | —          | —  | Erked                                 | "      | —                       | —    | 9                         | 41   | 2                                       | 49   | 9              | 45 | 6          | 75 |
| Kolozsvár                             | Elind. | 7                       | 18   | 10                        | 14   | 8                                       | 00   | —              | —  | —          | —  | Héjasfalva                            | "      | 4                       | 54   | 10                        | 15   | 4                                       | 01   | 8              | 79 | 6          | 28 |
| Apahida                               | "      | —                       | —    | 10                        | 36   | 8                                       | 37   | —              | 55 | —          | 39 | Szegesvár (Vendéglő)                  | "      | 5                       | 07   | 10                        | 32   | 4                                       | 29   | —              | —  | —          | —  |
| Gyéres                                | "      | 8                       | 30   | 12                        | 04   | 10                                      | 54   | 2              | 14 | 1          | 53 | Szegesvár                             | "      | 5                       | 12   | 10                        | 52   | 5                                       | 23   | 8              | 38 | 5          | 99 |
| Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)  | Érk.   | 8                       | 51   | 12                        | 38   | 11                                      | 43   | 2              | 84 | 2          | 03 | Erzsébetváros                         | "      | 5                       | 40   | 11                        | 31   | 6                                       | 49   | 7              | 48 | 5          | 34 |
| Kocsárd (Vendéglő)                    | Elind. | 8                       | 53   | 12                        | 48   | 12                                      | 23   | —              | —  | —          | —  | Medgyes                               | "      | 6                       | 01   | 12                        | 06   | 8                                       | 10   | 6              | 74 | 4          | 82 |
| Maros-Ujvár                           | "      | —                       | —    | 12                        | 56   | 12                                      | 35   | 3              | 12 | 2          | 23 | Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)     | Érk.   | 6                       | 13   | 12                        | 24   | 8                                       | 38   | —              | —  | —          | —  |
| Felvincz                              | "      | —                       | —    | 1                         | 03   | 12                                      | 52   | 3              | 13 | 2          | 24 | Kapus (Vendéglő)                      | Elind. | 6                       | 31   | 12                        | 30   | 9                                       | 50   | 6              | 33 | 4          | 52 |
| Nagy-Enyed                            | "      | 9                       | 17   | 1                         | 27   | 1                                       | 42   | 3              | 67 | 2          | 62 | Mikeszása                             | "      | —                       | —    | 12                        | 49   | 10                                      | 30   | 5              | 92 | 4          | 23 |
| Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)   | Érk.   | 9                       | 33   | 1                         | 47   | 2                                       | 17   | 4              | 24 | 3          | 03 | Hosszu-Aszó                           | "      | —                       | —    | 1                         | 05   | 10                                      | 54   | 5              | 55 | 3          | 97 |
| Tövis (Vendéglő)                      | Elind. | 9                       | 40   | 2                         | 07   | 3                                       | 00   | —              | —  | —          | —  | Balázsfalva                           | "      | 7                       | 03   | 1                         | 25   | 11                                      | 39   | 5              | 18 | 3          | 70 |
| Karácsonfalva                         | "      | —                       | —    | 2                         | 35   | 3                                       | 48   | 4              | 90 | 3          | 50 | Karácsonfalva                         | "      | —                       | —    | 1                         | 40   | 12                                      | 06   | 4              | 60 | 3          | 50 |
| Balázsfalva                           | "      | 10                      | 09   | 2                         | 50   | 4                                       | 17   | 5              | 18 | 3          | 70 | Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)  | Érk.   | 7                       | 30   | 2                         | 06   | 12                                      | 49   | —              | —  | —          | —  |
| Hosszu-Aszó                           | "      | —                       | —    | 3                         | 07   | 4                                       | 44   | 5              | 55 | 3          | 97 | Tövis (Vendéglő)                      | Elind. | 7                       | 37   | 2                         | 26   | 2                                       | 18   | 4              | 24 | 3          | 03 |
| Mikeszása                             | "      | —                       | —    | 3                         | 23   | 5                                       | 15   | 5              | 92 | 4          | 23 | Nagy-Enyed                            | "      | 7                       | 54   | 2                         | 48   | 3                                       | 04   | 3              | 67 | 2          | 62 |
| Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)     | Érk.   | 10                      | 42   | 3                         | 41   | 5                                       | 44   | 6              | 33 | 4          | 52 | Felvincz                              | "      | —                       | —    | 3                         | 10   | 3                                       | 47   | 3              | 13 | 2          | 24 |
| Kapus (Vendéglő)                      | Elind. | 10                      | 49   | 3                         | 51   | 6                                       | 52   | —              | —  | —          | —  | Maros-Ujvár                           | "      | —                       | —    | 3                         | 17   | 3                                       | 58   | 3              | 12 | 2          | 23 |
| Medgyes                               | "      | 11                      | 03   | 4                         | 11   | 7                                       | 42   | 6              | 74 | 4          | 82 | Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)  | Érk.   | 8                       | 18   | 3                         | 24   | 4                                       | 09   | —              | —  | —          | —  |
| Erzsébetváros                         | "      | 11                      | 25   | 4                         | 44   | 8                                       | 45   | 7              | 48 | 5          | 84 | Kocsárd (Vendéglő)                    | Elind. | 8                       | 23   | 3                         | 34   | 4                                       | 50   | 2              | 84 | 2          | 03 |
| Szegesvár (Vendéglő)                  | Érk.   | 11                      | 51   | 5                         | 22   | 9                                       | 49   | 8              | 38 | 5          | 99 | Gyéres                                | "      | 8                       | 47   | 4                         | 10   | 5                                       | 55   | 2              | 14 | 1          | 53 |
| Szegesvár                             | Elind. | 12                      | 11   | 5                         | 32   | 10                                      | 33   | —              | —  | —          | —  | Apahida                               | "      | —                       | —    | 5                         | 38   | 8                                       | 11   | —              | 55 | —          | 39 |
| Héjasfalva                            | "      | 12                      | 26   | 5                         | 50   | 11                                      | 15   | 8              | 79 | 6          | 28 | Kolozsvár (Vendéglő)                  | Érk.   | 10                      | 7    | 5                         | 50   | 8                                       | 47   | —              | —  | —          | —  |
| Erked                                 | "      | —                       | —    | 6                         | 28   | 12                                      | 19   | 9              | 45 | 6          | 75 | Kolozsvár                             | Elind. | 10                      | 17   | 6                         | 28   | 8                                       | 20   | —              | —  | —          | —  |
| Homoród-Kőhalom                       | "      | 1                       | 29   | 7                         | 29   | 2                                       | 00   | 10             | 56 | 7          | 54 | Egeres                                | "      | —                       | —    | 7                         | 26   | 10                                      | 08   | 1              | 16 | —          | 83 |
| Agostonfalva                          | "      | 2                       | 04   | 8                         | 18   | 3                                       | 53   | 11             | 58 | 8          | 28 | Bánffy-Hunya                          | "      | 11                      | 32   | 8                         | 12   | 11                                      | 38   | 2              | 06 | 1          | 47 |
| Apáca                                 | "      | 2                       | 24   | 8                         | 51   | 4                                       | 41   | 12             | 12 | 8          | 66 | Csucsá                                | "      | 12                      | 05   | 8                         | 54   | 1                                       | 25   | 2              | 96 | 2          | 12 |
| Földvár                               | "      | 2                       | 44   | 9                         | 23   | 5                                       | 37   | 12             | 33 | 9          | 09 | Rév                                   | "      | 12                      | 50   | 9                         | 52   | 3                                       | 56   | 4              | 36 | 3          | 12 |
| Brassó (Vendéglő)                     | "      | 3                       | 25   | 10                        | 02   | 6                                       | 48   | 13             | 63 | 9          | 75 | M.-Telegd                             | "      | 1                       | 17   | 10                        | 27   | 5                                       | 43   | 5              | 31 | 3          | 70 |
| Predeal                               | Érk.   | 4                       | 28   | —                         | —    | reggel                                  | —    | 14             | 87 | 10         | 62 | Nagyvárad (Vendéglő)                  | Érk.   | 1                       | 45   | 11                        | 04   | 6                                       | 52   | 6              | 29 | 4          | 49 |

1238—1881.  
t. 574.

**A kolozsvári róm. kath.**

## LYCEUMI NYOMDA

épületének földszinti helyiségeivel, azután az emeleti helyiségek együtt, vagy három lakásra osztva, végre az ahhoz kapcsolt új épület egészen vagy két lakásra különítve 1881. évi november 30-án délelőtt 10 órakor hivatalunkban (Kolozsvár, belső-tordautca 10. sz.), hol a föltételek megtekinthetők, bányapénz letétele után tartandó nyilvános árverésen és zárt ajánlatok mellett, a vállalkozók közötti szabad választás jogának fenntartásával, 1882. évi szept. György naptól hat évre hasznosbérbe, illetőleg bérbe adatk.

Kolozsvárt, október 9. 1881.

Az erdélyi róm. kath. igazgató-tanács nevében:

**Ifj. Filker Elek,** titkár.  
(442)

**Páll Sándor,** alelnök.  
1—3

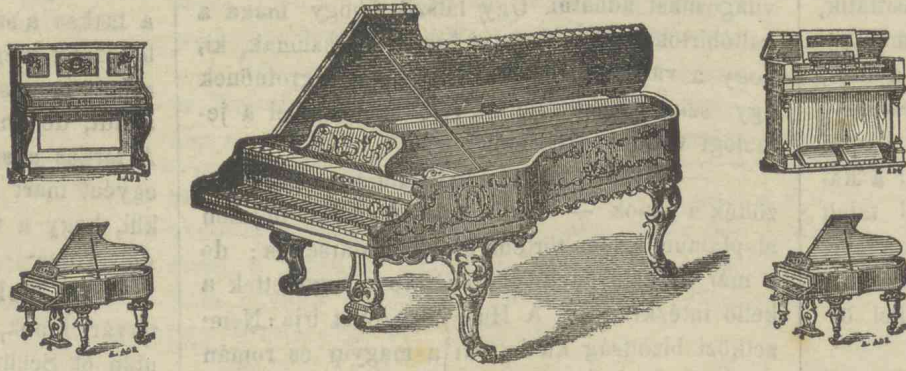
## Könyv- és zenemű-raktár.

Bárhon és bárki által hirdett bel- és külföldi könyv és zenemű, folyóirat és divatlap azonnal gyorsan és jutányosan kapható vagy megrendelhető néhány nap alatt.



DEMJÉN KÖNYVTÁR

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.



(33) ZONGORA és HARMONIUM RAKTAR. 49—\*

Zongorák 100 frttól 500 frtig gyári áron kaphatók, jótállás mellett.

Zongora hangolás és igazítások felvállaltatnak s egy szakképzett egyén által jutányosan teljesítetnek.

## Hirdetmény.

Aolirt tutaj-kereskedő társulatnak van szerencséje a. é. vidéki építő közönség tudomására hozni, miszerint Szász-Régen város közelében lévő

## mű fűrészmalmában

minden időben, minden méretű és minőségű pallódeszka (Posten), deszkák, lécek, szél-deszkák, híd-deszkák, valamint minden át- és keresztmértű és hosszúsága négyszögre fűrészt fenyő épület-fák kaphatók.

Egész fedélzetekhez kívántató puha faszükségletek a legrövidebb idő alatt és úgy állítatnak ki, hogy csak azok bekötése válik szükségessé.

Az anyagok ára jutányosan kötbartalom, minőség szerint és a kiválasztáshoz képest van megállapítva.

**Az első szászrégeni**  
tutajkereskedő társulat.

(420) 3—4

**Csak 1 forinttal**  
mint a budapesti hatodik.

## NAGY LÓ-SORSJÁTÉK

egy sorsjegyének árával, játszhatni az 1881. október 19-én megtartandó húzáson

**500 értékes nyereményre 500.**

|                  |                                                      |           |
|------------------|------------------------------------------------------|-----------|
| 1-ső főnyeremény | egy pompás négyes fogat teljesen felszerelve, értéke | 5000 frt. |
| 2-ik nyeremény   | egy négyes jucker-fogat értéke                       | 2500 frt. |
| 3-ik nyeremény   | egy kettős fogat teljes, értéke                      | 2000 frt. |

további nyeremények, ugyint: hintók, háts lovak, ipar, arany- és ezüsttárgyak stb. stb.

**Valamennyi nyeremény a bizottság közvetítése folytán készpénzben is értékesíthető**

Ezen sorsjáték a hazai lótenyésztés javára s a budapesti lóvásár emelésére az ugyanitt 1881. október 13-tól 28-ig tartandó lóvásár és lóárverés, menkiállítás, lódíjazás és az ügött verseny alkalmával fog megtartatni.

(396) Ezen sorsjegyek fölarusítási helyisége a 9—10 kiadóhivatalának bank- és váltó üzlete (Póltörzs) Drottya-utca 12. sz.

**MERCUR BUDAPEST**

## Dr. Lengils Fr. NYIR-BALZSAMA.



Már maga a növényi nedv, mely a nyirből foly, ha annak törzsökét megszurják, emberemlékezet óta, mint legkifinomultabb szepítőszert ismeretes; de ha a nedv készítő utasítása szerint vegyi uton balzsammá készítették, még csak akkor nyer majdnem csodálatos hatást.

Ha például este ezzel az arcz, vagy más valamely hely megkenetik már a következő reggelén csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, mely ez által fényes, fehér és lágy lesz. E balzsam az arczon támadt ráncokat, himlőket elsimítja, ifjú arczszint idéz elő; bőrnek fehérséget, lágyaságot és frisséget kölcsönöz; elávóltja legrövidebb idő alatt a szeplőket, májfoltokat, anyajegyeket, orrvörösséget, alkát s a bőr minden tisztatlanságait.

Egy korsó ára használati utasítással 1 frt 50 kr.

Valódiágában csak Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király. utca; Pozsonyban PISZTORY PELIX, Mihályi kapu; Temesvárott TARCZAY ISTVÁNNAL; Agramban SIGM. MITLBACHNAL kapható.

(391)

## Rögtöni halál Necrolin által!

POLOSKÁK, Necrolin által gyökeresen kiirtatnak.

BOLHÁK, a Necrolin használatával által megöletnek és örökre távol tartatnak.

MOLYOK, azoknak tojásai kiirtatnak a szőrmékből, ruhákból, bútorköböl és szőnyegekben, a Necrolin nem csinál semmiféle foltot, még a legfinomabb szöveten sem.

FERGEK a barnoknál Necrolin bedörzsölés által elvesszenek a nélkül, hogy a szőrmének ártana.

LEGYEK tökre mannek csupán a Necrolin kigőzölge által. — A Necrolin nem mérge, nincs kellemetlen szaga, nem csinál foltot, az egészségnek nem árt, sőt fertőtlenítő hatása van. Egy üveg ára 50 kr. (Két üvegnél kevesebb nem küldetik)

A patkányok, egerek, mezei egerek és vakondok kiirtására ajánlom a 15 év óta kipróbált

## MUROLI

szert, mely az elörsoroltakat azonnal megöli. A Murolit nem mérge s így a házi állatoknak semmit sem árt, míg a fennbibiéket pusztítja. Egy csomag ára 50 kr. (Két csomagnál kevesebb nem küldetik.)

Főraktár nagyban és kicsinben való elárusításra

**E. SOXHLET.**  
Bécs, Mölkerbastei 8. sz.

(422) 4—8